Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК · UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII. Ч. 191. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 5-го ЖОВТНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 5, 1985 No. 191. VOL. XCII.

У Чикаґо відзначено 20-ліття УІТ

Чикаго. (УІТ) — У суботу 21-го вересня ц.р., в авдиторії собору свв. Володимира і Ольги відбулася наукова конференція і зустріч з громадянством, присвячені відзначенню 20-ліття діяльности Українського Історичного Товариства і пам'яті Михайла Грушевського, найвидатнішого історика України.

Головним організатором і господарем цієї зустрічі був Український Літературний Фонд ім. Франка в Чикаго, а спонзорами Українське Історичне Товариство, Осередок НТШ в Чикаґо і філія Українського Католицького Університету.

Зустріч відкрив мгр Адам Антонович, голова фонду, який привітав присутніх і передав переведення програми проф. Любомирові Винареві, голові Наукової Ради при СКВУ і голові УІТ. Відчитано або передано привіти від проф. д-ра Олександра Оглоблина, почесного голови УІТ, Наукової Ради СКВУ, Осередку НТШ в Огайо і Асоціяції Українських Університетських Професорів (проф. Михайло Пап).

У першій частині вечора виголошено дві доповіді: д-ра Л. Винара п.н. „20-ліття УІТ і розвиток грушевськознавства" і д-ра Дмитра Штогрина на тему „Значення Української Літератури М. Грушевського". Голова УІТ коротко з'язував ґенезу УІТ і накреслив його розвиток протягом 20 років, зокрема науково-видавничу діяльність, появу єдиного українського історичного періодика „Український Історик" і участь УІТ в різних наукових конференціях. Розвиток грушевськознавства безпосередньо вяжеться з діяльністю УІТ, яке започаткувало цю ділянку українознавчих студій і видало цілий ряд наукових публікацій і два наукові збірники присвячені М. Грушевському. У 1966 році УІТ дало ініціятиву для відзначення 100-ліття народин М. Грушевського спільно з іншими науковими установами, а в 1984 році воно заініціювало відзначення 50-ліття смерти найвидатнішого українського історика на українському і неукраїнському наукових форумах в Канаді, ЗСА і Европі. Також з ініціятиви УІТ, Наукова Рада при СКВУ проголосила 1984 рік — роком М. Грушевського. На думку прелегента, одним з найважливіших завдань УІТ і інших наукових установ є видання англомовних перекладів 10-томової „Історії України-Руси" і 5-томової „Історії Української Літератури" М. Грушевського, а також „Археології" Я. Пастернака. Це є клясичні українські наукові твори, які становлять основу наукового українознавства. Їх треба видати в англійській мові, як монументальні пам'ятники української історіографії, літератури і археології. Д-р Винар сказав, що УІТ при співпраці з іншими установами, зокрема Науковою Радою СКВУ, зробить все, що зможе, щоб реалізувати ці видання, які є унікальні. На превеликий жаль, без огляду на різні ініціятиви, „Історію України-Руси" досі не перевидано в англійській мові. Він також повідомив присутніх, що УІТ буде видавати обширну англомовну студію проф. Ігоря Каменецького про Україну в Другій світовій війні, і дальше проводжуватиме започатковану серію грушевськознавства і українсько-жидівських зв'язків. Розбудова „Українського Історика" є також одною з найважливіших справ УІТ.

Проф. Д. Штогрин, голова Української Науково-Дослідчої Програми при Іллинойському університеті, в своїй доповіді подав прецизну аналізу літературознавчих творів М. Грушевського, а зоркема його монументальної „Історії України-Руси". Прелегент підкреслив оригінальну методу дослідження М. Грушевського (соціологічно-порівняльну) у порівнянні до інших українських істориків літератури. Д-р Штогрин зокрема зупинився на періодизації „Історії Української Літератури" і на інтерпретації М. Грушевського середньовічної української літератури, а також подав критичні погляди на цей твір історика інших видатних вчених (Д. Чижевського і інших).

Опісля відбулася мистецька частина вечора із сольоспівом д-ра Івана Рудавського при фортепіяновому супроводі д-ра Володимира Кассараби. Окрему

(Закінчення на стор. 4)

В УМ починаються курси деворізьби, вишивки і вироблення ґерданів

Ню Йорк. — Курс техніки деворізьби, вживаної в українському народному мистецтві, для дорослих і детей від 12 років початківців і курсантів починається в Українському Музеї в суботу, 26-го жовтня з деяким досвідом у різьбарстві. Зайняття відбуватимуться що суботи від год. 1:30 до 4:30 по полудні. Плата за навчання: дорослі — 45 дол., пенсіонери і студенти віком від 16 років — 40 дол., діти від 12 до 16 років — безплатно, члени УМ дістають знижку 15%. Вартість матеріялів включена в плату за навчання. Курс триватиме до 11-го січня 1986 року.

Курс вишивання, від 26-го жовтня до 28-го грудня, матиме вісім зайнять, на яких початківці можуть навчитися вишивати, а досвідчені вишивальниці — вдосконалити своє уміння вишивати. Курсанти ознайомляться з історією української вишивки. Курс для дорослих і дітей віком від 10 років. Зайняття відбуватимуться щосуботи від год. 1-ої до 3:30 по полудні. Плата за навчання: дорослі — 35 дол., пенсіонери і студенти віком від 16 років — 30 дол., діти від 10 до 16 років — безплатно, члени УМ дістають знижку 15%. Вартість матеріялів включена в плату за навчання.

Курс вироблення ґерданів від 2-го до 23-го листопада матиме чотири зайняття, по дві з половиною години кожне, на яких дорослі і діти від 12 років будуть учитися робити ґердани (також звуться „силянки"). Ці традиційні нашийні прикраси з дрібних намистин носять з українськими народними убраннями в різних частинах України. Час зайнять — щосуботи від год. 1-ої до 3:30 по полудні. Плата за навчання: дорослі — 20 дол., пенсіонери і студенти віком від 16 років — 15 дол., діти від 12-16 років — безплатно, члени УМ дістають знижку 15%. Вартість матеріялів включена в плату за навчання.

Курси є частково фінансовані Стейтовою радою мистецтв. В справі додаткових інформації і реєстрації на курси слід телефонувати на число (212) 228-0110 Адреса: 203 Second Ave., New York, N.Y. 10003.

ПЕРЕСУВНА ВИСТАВКА УМ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Заходами 67-го Відділу Союзу Українок Америки тут у п'ятницю, 18-го жовтня ц.р., о год. 8-ій вечора в приміщеннях УОКЦентру, при 700 Сідар ровд, відбудеться відкриття пересувної виставки „Втрачені архітектурні пам'ятки Києва". Виставка відбудеться у зв'язку з Тижнем Українського Музею і її можна оглядати до 3-го листопада включно.

ЗАСУДИЛИ КЛИМА СЕМЕНЮКА

Ню Йорк (Пресова служба ЗП УГВР). — З України наспів самвидавний документ, в якому обширно з'ясовано справу українського робітника з Волині, якого 4-го лютого 1985 року київський суд засудив на сім років таборів і п'ять років заслання за т.зв. „антирадянську агітацію і пропаґанду". Треба відмітити, що від довшого часу, точніше, від погрому в Україні у 1972 році, такі драконські кари — це стандартне мірило засудів українських патріотів. А в тім, це не вперше органи КҐБ засудили Клима Семенюка. Про це він розповідає у згаданому документі, що поширюється в Україні. Тут подається вийнятки з них:

„Я, Семенюк Клим Васильович, народився 1931 року 4-го грудня у селі Золотолин Костопільського р-ну на Ровенщині. У 1952 році 22-го січня був заарештований органами КҐБ, обвинувачений за статтею 54-10-II ч. і засуджений Ровенським обласним судом (закритим, судила „тройка") до 10 років таборів, 5 років заслання, 5 років позбавлення у правах і конфіскацію особистого майна (забрали останню корову).

Слідство вели ст. лейтенант Присяжнюк, капітан Посаженіков і мол. лейтенант Чуйков.

Покарання я відбував у Печорлазі, у селищі Вичегодськ.

Я звільнився 9-го листопада 1955 року. В результаті скарги зняли 5 років, а решта підпали під амнестію по смерти Сталіна.

19-го червня 1958 року мене знову арештувало КҐБ в Києві. Мене обвинувачували за статтею 196 і засудили в обласному суді на 5 років позбавлення волі строгого режиму і 5 років заборони проживати в Києві і всіх обласних центрах. Слідство вів підполковник КҐБ при Раді Міністрів УРСР Лук'яненко у присутності прокуратора Хрієнка. Покарання відбував у Мордовії. Я мав групу інвалідности з причини тиску крови.

Мене звільнили у 1961 році у зв'язку з виходом нового кодексу, в якому, за статтею 196, передбачалося максимальний термін ув'язнення до двох років.

Повернувшись до дружини в Київ, я був шість місяців без роботи, не маючи дозволу на прописку.

Дальше переслідування почалося 1973 року. Начальник КҐБ Костопільського району Белоусов після арешту у Львові і Києві дав наказ мешканцеві села Золотолин Жданюку Федору, щоб він слідкував за мною, коли я буваю там. Той відмовився (сам розповів мені) і такі роботи виконував Стійко Омелян (обидва вірні слуги Белоусова).

29-го лютого 1977 року зробили обшук у дружини Марії Олександрівни на робочому місці, начебто шукали порнографію у жіночій сумочці, а її визвали у кабінет до начальника цеху. Сумочка була на робочому місці. В дійсності їх цікавив ключ до нашої квартири.

З дому викрали книжку Шелеста „Моя Україно Радянська", — вона вважається забороненa, і всі групові фотографії з весілля, після чого побували майже по всіх квартирах наших знайомих.

З 10-го по 30-го квітня 1980 року двічі затримував мене на вулиці і робив трус майор КҐБ Ткачук, коли я йшов додому від Мешко О. Я. Він вербував мене на співпрацю. Із березня місяця велося тотальне слідкування...

17-го грудня 1980 року був трус у нашій квартирі на чолі із слідчим Шевченком Г.Г. (майор КҐБ Єненко чекав на результат трусу за дверима квартири). Вилучено інформаційні документи Української Гельсінської Групи і приблизно 4-5 км. жгутових ниток.

19-го грудня визивав до обласної прокуратури (вул. Резніцька) на допит мене і дружину Марію Олександрівну слідчий Шевченко Г.Г.

Я категорично заперечив антирадянський і наклепницький зміст вилучених у мене документів...

26-го лютого один із переслідувачів говорив таке: „Ти больной, тебя нужно лечить". А другий: „Ти будеш на костилях скакать". 28-го лютого погрожував так: „Еслі у тебя кривая дорога, то на четвереньках будеш ползать"...

10-го березня був трус (тайно) на квартирі знайомого Губера Леоніда Марковича, а 12-го березня на робочому місці робив допит майор КҐБ Борздов. Цікавився чи я давав йому якісь документи і чи говорив щонебудь про Україну.

30-го березня допитував Борздов знайомого Чорноуса Володимира Яковича (він був у республіканському КҐБ). Запевняв його, що того, чого я хочу, ніколи не буде і щоб він (Чорноус) переконав мене не займатись антирадянською діяльністю.

На допиті обласного прокуратора 19-го грудня (слідчий Шевченко Г.Г.) я категорично заперечував антирадянський наклепницький зміст у інформаційних документах Гельсінської Групи вилучених у мене при трусі 17-го грудня, словами: „Правда наклепом ніколи бути не може. Це ви робите наклеп на правду"...

23-го серпня 1980 року допитували і вербували старшого лейтенанта збройних військ Горбаса Віктора Д. Дав підписку про мовчання.

Після трусу по справі Стуса ч. 5 у Кулласевича Леоніда, Йосиповича і допитів по вилучених у нього документах (мешкав у селищі Клавлієво), допитували і про наші взаємовідносини".

В О. В. РОМАНЮКА ВИМУСИЛИ ЗАЯВУ

Рим. — Як інформують „Вісті з Риму", о. Василя Романюка примусили під час перебування в лікарні, де він лежав у зв'язку зі серцевим припадком, написати і підписати відому „покаянну заяву", що появилася на Заході, також у факсиміле.

У березні 1985 року померла дружина о. Романюка, Марія Антонюк, її прибили до решти журба і гризота, що її син Борис не дістав і не дістає жадних шансів на студії і закінчити вищу освіту. Бориса викинули з Львівського університету ще в 1970-их роках, коли о. Василь Романюк був ще в мордовському таборі в Сосновці. Під час заслання в Якутії (3 роки) дружина і син довший час жили враз з отцем. Спроби дістатися до православної семінарії рівнож не пощастили, так що Борис Романюк остався без кваліфікації і професії.

Під кінець 1984 року, на головному двірці міста Львова була замордована п'яними хуліганами українська католицька монахиня, головним завданням якої було підготовляти дітей до першого причастя. Ім'я та прізвище цієї нової жертви совєтської брутальної політики супроти Української Католицької Церкви в підпіллі досі невідомо. Вістка наспіла від українських вірних з Польщі.

Це вже другий раз, що останніми роками на Захід дістається вістка про вбивство української католицької монахині у Львові. Відомо, що 29-го вересня 1982 року міліціонери на вулицях Львова вбили 28-літню монахиню Марію Швед.

РОСІЯНИ КРИТИКУЮТЬ АМЕРИКАНЦІВ В ЖЕНЕВІ

Женева, Швайцарія. — Совєтські представники на переговорах в Женеві у справі редукції нуклеарної стратегічної зброї, обвинуватили представників З'єднаних Стейтів Америки, що вони не виявили жадного помітного зацікавлення совєтськими новими пропозиціями про зменшення аж на 50 відсотків запасів стратегічних ракет з нуклеарними головками і що Адміністрація президента Роналда Реґена взагалі не зацікавлена роззброєневою політикою, яку, мовляв, веде уряд Совєтського Союзу.

На незвичній і довгій пресовій конференції з участю журналістів з цілого світу, голова совєтської делеґації Віктор Карпов заявив, що совєтські пропозиції можуть стати основною базою для дальших переговорів, якщо буде зацікавлення американських колег. „Все, що ми потребуємо це зрозуміння і доброї волі американських делеґатів і їхнього уряду, щоб зрушити з місця переговори і добитися підписання принаймні тимчасового договору про зупинення переговорів в озброєнні", — заявив Карпов, промову якого західні політичні спостерігачі вважають пропаґандивною і навіть демагогічною, яка має дві основні цілі: висунути на перше місце совєтські „мирні ініціятиви" і допомогти генеральному секретареві ЦК КПСС Міхаїлові Ґорбачову у переговорах з президентом Франції Франсуа Міттераном, з яким він зустрічався в середу, 2-го жовтня, і з президентом ЗСА Р. Реґеном в Женеві в листопаді цього року.

Очевидно, ані Карпов, ані інші совєтські делеґати, які забирали голос у справі „нових" совєтських пропозицій, не згадували про несправедливість, яка наступила б у відношенні до ЗСА, якщо б Вашінґтон без надуми прийняв совєтські пропозиції без попереднього узгіднення і встановлення бойової сили скороченої зброї, головно міжконтинентальних стратегічних ракет, які мають різну нищівну сили з огляду на різну кільксіть атомових головок.

Тимчасово американські делеґати засідають в Женеві без свого голови, бо адвокат Макс Кемпелман знаходиться у Вашінґтоні, щоб там на місці поінформувати в подробицях президента Р. Реґена й інших членів кабінету про нову совєтську тактику у переговорах. Вже сама вимога совєтів, щоб ЗСА скоротили на половину свої далекожяжні ракети і ракети середнього засягу, тоді коли такої вимоги вони не поставили до свого власного уряду, бо у пропозиції говориться тільки про скорочення делекосяжних совєтських ракет і цілком не згадується їхніх ракет СС-20 і СС-25 натиканих на цілому СССР і в країнах-сателітах.

Крім того совєти стосують стару тактику пропаґандивного тиску на альянтів ЗСА в Европі і взагалі не хочуть говорити про інші справи, наприклад, справу пошанування прав людини, яка тісно пов'язана із загальною політикою відпруження. Ті, що мали нагоду спостерігати на телевізії поведінку М. Ґорбачова у розмові з французькими кореспондентами напередодні його поїздки до Парижу знають, що новий совєтський диктатор сташенно денервується, надувається, чевоніє і підносить голос, коли пригадувати йому про права людини в СССР, мовляв „у нас такі проблеми не існують".

У СВІТІ

РЕЧНИКИ ТУНІСЬКОГО уряду висловили своє обурення і здивування заявою Адністраії президента Роналда Реґена, у якій говориться, що Уряд З'єднаних Стейтів Америки „розуміє конечність" ізраїльського летунського налету на Туніс і збомблення там головної квартири Палестинської Визвольної Організації. Президент Тунісу Габіб Бурґіба критикував американське становище до тієї справи, а самий налет, у якому згинуло понад 60 осіб, назвав „варварським актом терору".

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Ізраїля Їцак Шамір, під час свого виступу на сесії Генеральної асамблеї Організації Об'єднаних Націй, рішучо обороняв право своєї держави вести відплатні актії проти терористичних груп, які в самому Ізраїлі і за кордоном вбивають ізраїльських громадян. Промову Шаміра бойкотували представники 21 держави, які демонстративно покинули залю нарад, як тільки ізраїльський міністер піднявся на подіюм. З арабських держав тільки єгипетська делеґація залишилася на залі.

КОРЕСПОНДЕНТИ ПІВІДОМИЛИ з Варшави, що польська поліція розкрила місце перебування і арештувала довго пошукуваного колишнього провідного активіста вільної робітничої профспілки „Солідарність" Анджея Міхайловского. Прокуратор закидає йому нелеґальну антидержавну діляльність, організвання в Ґданьску „антикомуністичних акцій", поширювання летючок із закликами до страйків тощо. Речники „Солідарности" заявили, що 37-річний Міхайловскі належав свого часу до страйкового комітету. Після проголошення вийняткового стану в країні в 1981 року його арештувала поліція, а суд засудив на п'ять років в'язниці за „антидержавну підпільну діяльність". Після одного року він отримав був дозвіл від поліції на відвідини родини, але не повернувся більше до в'язниці і скрився у підпіллі.

АҐЕНТ БОГЛАРСЬКОЇ розвідки, який перебуває тепер на лаві підсудних в Римі, Серґей Антонов, заперечив, що він брав участь у підготові атентату на Папу Івана Павла II в травні 1981 року на площі св. Петра і заявив, що він перед тим ніколи не був знайомий з атентатчиком турецьким громадянином Меґметом Алі Аджою. „Я хочу підкреслити тут перед всіма присутніми, — заявив Антонов на суді, — що я особливо не мав нічого спільного зі справою плянованого вбивства". Алі Аджа, який раніше робив закиди в сторону Антонова, цього разу не реагував на заяву болгарина.

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО Ройтерса інформує, що уряд Чехо-Словаччини признався, що один з його бойових літаків обстіляв з машинового кріса американський військовий гелікоптер у прикордонній полосі між Західньою Німеччиною і ЧСР, але це не був зумисний напад, а тільки пересторога, щоб гелікоптер не наближався до кордону. Чехо-словацьке агентство Сетека повідомило, що американський гелікоптер малощо не порушив кордону ЧСР. Урядові чинники надіслали на адресу амбасади ЗСА в Празі відповідь на американський протест з поясненням випадку на кордоні і відкиненням „необосновних" американських закидів. Головне командування американських військ на теризорії Західньої Німеччини заявляє, що гелікоптер летів 60 миль від чехо-словацького кордону і тому Прага не мала прични піднімати тривоги.

М. ҐОРБАЧОВ ПРОПОНУЄ ФРАНЦІЇ ВІДМОВИТИСЯ ВІД КОСМІЧНОЇ ОБОРОНИ

Париж. — У четвер, 3-го жовтня, на другий день перебування у Франції, генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов виступив у парляменті і оголосив, що Совєтський Союз запропонував З'єднаним Стейтам Америки зменшити наполовину кількість стратегічних ракет в обмін за припинення З'єднаними Стейтами досліджень з метою створення системи оборони з елементами космічного базування.

Заява М. Ґорбачова здивувала багатьох політичних обсерваторів. І здивувала не тому, що ця совєтська пропозиція є новиною, а тому, що до початку переговорів у Женеві як ЗСА, так і СССР зобов'язалися не виносити взаємні пропозиції на загальне обговорення, а провадити закриті дискусії. Совєтські представники не раз порушували цю обіцянку, але вперше це зробив не чиновник міністерства закордонних справ, а фактичний голова держави.

Виступаючи перед членами парляменту з закликом заборонити космічну систему, яка розроблюється в ЗСА, М. Ґорбачов знову назвав космічну зброю „атакуючою", хоч ЗСА створюють систему оборони, призначену для захисту від ракет аґресора. Ґорбачов також запропонував зменшити наполовину кількість міжконтинентальних ракет, не заторкнувши питання, про націлені на західньоевропейські міста і промислові центри совєтські ракети середнього засягу дії.

За словами Ґорбачова, він „готовий обсудити окремо з Францією і Англією" питання про взаємну редукцію нуклеарних запасів. Відомо, що і Франція і Англія відмовлялися і відмовляються від включення в американсько-совєтські переговори питання про їх нуклеарні запаси. Совєтський лідер запевнив уряди Франції і Англії, що під час переговорів з ними він не буде настоювати на обговоренні американської космічної зброї.

В четвер, 3-го жовтня, прем'єр-міністер Франції Льоран Фабіюс представив совєтському лідерові список переслідуваних в ССР осіб і сказав, що Францію особливо турбує доля „саме цих людей". Після зустрічі з Ґорбачовим Л. Фабіюс відмовився відповісти на запитання журналістів, чиї імена включені до списку.

Питання про права людини в СССР було заторкнуто спочатку на зустрічі Ґорбачова з Фабіюсом, а потім на зустрічі совєтського лідера з посадником Парижу Жаком Шіраком. Ж. Шірак влаштував Ґорбачову прийняття, на якому були присутні кілька сот осіб. Він прямо сказав совєтському гостеві, що в СССР переслідують вільнодумців і совєтський уряд не дозволяє жидам еміґрувати. Ґорбачов вислухав слова Шірака з кам'яним обличчям і коли настала його черга виступати, сказав: „Совєтський Союз і Франція — дві різні країни з різними соціяльними системами і з різними проблемами, що стоять перед ними".

В четвер учечорі президент Франції Франсуа Міттеран знов зустрівся з Ґорбачовим. Вважають, що совєтський лідер продовжував чинити тиск на президента, переконуючи його осудити створення З'єднаними Стейтами системи космічної оборони. Відомо, що Ф. Міттеран не є прихильником створення цієї системи. Але, як сказав журналістам пресовий секретар Міттерана, президент Франції не дасть Ґорбачову можливости вбити клин між західніми союзниками.

Міжпростірний корабель „Атлантіс" вилетів в орбіту

Кейп Канаверал, Фльо. — П'ять військових старшин-астронавтів знаходиться на покладі четвертого з черги міжпростірного корабля „Атлантіс", який вилетів у стратосферу у четвер, 3-го жовтня ц.р., о год. 11:15 до полудня і перебуватиме там приблизно п'ять днів.

Тим разом „Атлантіс" виконує виключно місію Пантаґону і тому полет корабля був ввесь час засекречений, а Адміністрація міжпростірних полетів відмовилась не тільки від зустрічі з представниками преси і від всяких коментарів у справі полету, але також держала в таємниці прізвища астронавтів і чав відлету, згідно з бажанням Пентаґону. Стало тільки відомим, що найновіший міжпростірний корабель випосажений наймодернішою технологією і його продукція коштує 1,2 більйона долярів. Стало також відоми, що астронавти плянують запустити на висоті 22,300 миль над землю комунікаційного сателіта вартости 100 мільйонів долярів, який з тієї височини передаватиме важливі військові інформації і повідомлятиме Пентаґон про рухи військ у цілому світі. Відомо також, що „Атлантіс" має виконати декілька інших важливих завдань про які речники Пентаґону не дуже хочуть говорити. Один з речників заявив, що Вашінґтон матиме інформації для засобів масової інформації, але аж після закінчення місії корабля. Він додав, що усі астронавти почуваються добре і весь механізм працює справно. Сам корабель має більшу спроможність маневрування, зроблений з матеріялу, який тяжко спостерегти при допомозі звичайної апаратури, а навіть радарів і тому може проникати дослівно в усі шари надземних просторів та перебувати на різних височинах. Говориться також про запущення нового маленького сателіта, який летітиме низько понад усі країни світу, включно із Совєтським Союзом. Він також не може бути помічений радарними станціями.

Командиром міжпростірного корабля „Атлантіс" є полковник Карол Бобко. Крім нього на борті знаходяться: полк. Роналд Ґрейб, майор Дейвид Гілмерс, майор Вілліям Пайлс і полк. Роберт Стюард. Полк. Бобко і Ґрейб є з околиць Ню Йорку.

В АМЕРИЦІ

ДВА МІСЯЦІ ТРИВАЄ судовий процес над колишнім аґентом ФБІ Ричардом Міллером, якого обвинувачують в шпигунстві на користь Совєтського Союзу. Ще до початку суду вважали, що еміґрантка з СССР Свєтлана Огороднікова виступить одним з головних свідків захисту, давши можливість адвокатам Р. Міллера доказати, що він не займався шпигунством, а лише намагався проникнути в шпигунську сітку КҐБ. Однак у вівторік, 1-го жовтня, стало відомо, що адвокати Міллера не викличуть С. Огороднікову як свідка. Така позиція адвокатів є незрозумілою. Якщо Міллер буде визнаний винним у шпигунстві, його чекає довічне тюремне ув'язнення.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Терор проти Москви

Як тільки у жовтні 1918 року прийшли у Москві до влади большевики, вони почали користуватися терором, як головним засобом для збереження себе при владі. Терор проти кожного противника большевицького режиму, терор проти кожного здогадного „ворога народу", що ним в очах червоної Москви є кожний, хто їм не підчиняється, терор проти всього власного населення. Ще у 1940 році Сталін найняв еспанського вбивника, щоб звів із світу аж у Мехіко свого суперника до влади, Лева Бронштайна-Троцького. У Парижі згинув Симон Петлюра, у Роттердамі Евген Коновалець, у Мюнхені Степан Бандера і Лев Ребет, всі вони впали жертвами терору червоної Москви. Вона винищила куди більше мільйонів невинних осіб, мужчин, жінок і дітей, як зробив це Гітлер своїм дикунським голокостом, що мав дати „остаточну розв'язку жидівської проблеми". У Москві був білий пшеничний хліб, коли в Україні мільйони вмирали з голоду. Ані Нерон чи Каліґуля з античного світу, ані Аттиля, „бич Божий", вождь гунів, не придумали були таких рафінованих родів терору, як придумали їх і переводили в практику червоні московські правителі.

І тому не дивниця, що коли в останньому десятиріччі терор почав шаліти на Близькому Сході і з рук терористів гинули американські чи французькі військовики й цивільні люди, совєтський уряд ні разу не натаврував будь-котрий акт того терору. Під американську амбасаду підкидали бомби, навантажене авто врізувалося до кватири американського війська в Ливані і своїм вибухом вбило сотні американських вояків, до нинішнього дня в руках мусулманських терористів перебувають схоплені на вулиці шість американських видатних громадян, — Москва завжди мовчала і потверджувала правильність латинської пословиці „Хто мовчить — той видно погоджується".

Аж ось у минулому тижні у столиці Ливану Бейруті мусулманські фанатики-терористи схопили чотирьох членів совєтської амбасади. Це перший такий випадок, бо дотепер терор звертався тільки проти демократичних країн. Але „Хто мечем воює — від меча гине" — і ця правда стосується і комуно-московського терору. Анонімні схоплювачі з Ісламської визвольної організації проголосили, що вбиватимуть одного за одним схоплених совєтських дипломатів, між ними й лікаря совєтської амбасади, „поки не буде припинена атеїстична кампанія проти ісламського Тріполі" — натяк на бої на вулицях другого найбільшого міста в Ливані, Тріполі. Схоплювачі оприлюднили фотознімки чотирьох схоплених членів совєтської амбасади, з прикладеною до виска кожного з них пістолею. Одного з них, культурного аташе амбасади вже вбили і його тіло знайшли на вулиці. Офіційний совєтський ТАСС проголосив заяву уряду СССР: „Цей терористичний акт схоплення совєтських громадян є грубим порушенням міжнародного права". Американський Уряд негайно натаврував схоплення совєтських представників в Ливані, виявляючи куртуазійну льояльність і пошанування міжнародного правопорядку, чого кремлівські володарі ніколи не чинили.

Можна сумніватися, чи той акт терору, звернений своїм вістрям уперше проти Москви, спонукає її відмовитись від власного тероризму.

Але невідомо, як це буде із дальшим совєтським сприянням міжнародному тероризмові, бо не є виключене, що тепер Москва кричатиме про потребу поборювання міжнародного тероризму. Кремлівські володарі стільки власних людей виправили на той світ, що втрата ще чотирьох осіб — це краплина в морі пролитої крови. Але схоплення чотирьох членів совєтської амбасади в Ливані і можливий їх загин — це на тлі дотеперішнього власного червоного терору моральний поличник і поважний удар по політичному престижеві СССР.

У МІСЦЕВОСТІ РАНКАҐУА, Чіле, вибухли дві бомби, спричинивши паніку, але жертв в людей не було. Бомби вибухли напередодні приїзду до згаданої місцевости президента Авґуста Піночета й інших високих членів чілійського уряду.

ПРЕСОВІ АҐЕНТСТВА інформують з Ріо де Жанейро, що у бразилійській провінції Мінас Ґераіс від граду, зглядно градової бурі, загинуло 22 особи, а понад 1,000 осіб були поранені. Від бурі розпадались мешканеві доми, які були причиною багатьох смертей. Крім того тисячі будинків були пошкоджені. В деяких повітах висота леду на дорогах від граду сягала три й більше футів. Такої градовиці місцеві мешканці не пам'ятають від багатьох десятиліть, заявили речники цивільної адміністрації у провінції.

Корнель Крупський

ЩЕ ПРО ІНТЕРВ'Ю ҐОРБАЧОВА В ЖУРНАЛІ „ТАЙМ"

З досвіду знаємо, що кожна зміна диктатора в Кремлі викликає в американській пресі відповідний відгук. Аналізуючи „Виїмкове інтерв'ю" надруковане в журналі „Тайм" (за 9-те вересня 1985), приходимо до висновку, що надрукування його було подиктоване політичною доцільністю вільної преси, а не якимись симпатіями до Ґорбачова.

Досвід нам каже, що кожна зміна кремлівського диктатора викликала подібну реакцію в американській пресі, а цим разом у мотив цієї реакції ще й вплетений додатковий чинник — недалека зустріч на вершинах.

Зміст самого інтерв'ю, надрукованого в журналі „Тайм", займає 14 сторінок, а чотири сторінки займає стаття — коментар редакції. Зовсім ясно, що „Тайм" не зробив ніякої прислуги Ґорбачову, а навпаки, надрукований зміст інтерв'ю дав добру нагоду скритикувати кремлівських диктаторів за їхню комуністичну систему.

Стаття — коментар на інтерв'ю є збірного авторства. Вона добре обдумана та базована на досвіді і фактах. Основні думки статті такі:

Совєтська система вже понад 60 років обіцяє своїм громадянам створити краще життя, але створити його вона не може. Своє твердження автори мотивують переконливими фактами з дослідів совєтської індустрії та продукції.

Ті досліди — це справжнє та подивугідне, немов рентґенівське пересвітлення совєтської державної економії. Тепер вже зовсім явно виходять наверх усі традиційні слабості совєтської системи, про які давніше світ не мав достатньої уяви, але тепер вже і найбільш рафінована совєтська пропаганда не перешкоджає бачити факти такими, якими вони в дійсності є.

Маємо на гадці не тільки названу статтю у журналі „Тайм", бо таких критичних статтей є тепер багато в американській пресі. Для прикладу візьмім чотири критичні статті підряд надруковані в останньому випуску престижевого журналу „Форейн Афферс". Першою з них є стаття колишнього президента ЗСА Ричарда Ніксона, а авторами чергових статтей є визначні дослідники Совєтського Союзу — університетські професори та автори численних праць про Совєтський Союз.

У всіх тих статтях, що разом займають понад 70 сторінок, аналізують совєтську систему в політичному та економічному аспектах.

Автори ставлять новому совєтському диктаторові аж декілька альтернатив в його намаганні піднести життєвий рівень Совєтського Союзу, але в заключенні приходять до висновку, який можна висловити польською приповідкою, що і „навіть в Парижі не зроблять з вівса рижу".

Що з того, що Совєтський Союз продукує майже подвійно більше заліза та вугілля, чим продукують ЗСА, а проте, багато інших ділянок продукції є далеко відсталими від модерної економії Заходу. Тепер ситуація така, що самі керманичі Совєтського Союзу бачать, що їхня система не може осягнути того, що існує на Заході, а перейти на вільну продукцію і торгівлю вони не можуть, якщо б вони навіть дуже хотіли, бо такий перехід довів би до цілковитого краху совєтської системи.

У політичному аспекті, совєтські диктатори, почавши від Леніна, а на Ґорбачову кінчаючи, мріють про одну і ту саму мету, а саме, щоб комунізм оволодів цілим світом, досвід однак, показує, що цього також не станеться, не зважаючи на те, що сьогоднішній совєтський диктатор одягається по-західньому та присвоює собі манери західніх державних мужів, а совєтські дипломати зовсім копіюють поведінку американських дипломатів — беземоційність у розмовах та всі інші манери, які були зовсім чужими дипломатам минулої совєтської генерації.

Не зважаючи на ці всі овечі шкіри, душа совєтських диктаторів і дипломатів залишається „настояща русская", яка завжди стосує засаду „що твоє — то моє, а що моє — не чіпай". Про цю російську імперіялістичну захланність Ґорбачова у „Таймі" сказано так:

„У Києві він допустився до рідкісного публічного блямажу. Двічі звернувся він до цієї країни як до „Росії", а тоді поправився кажучи, що це „Совєтський Союз — так як тепер ми її звемо, і чим в дійсності вона є". Ця помилка мусіла здивувати та образити грузинів, латвійців, узбеків і татар так само як і українців, до яких він звертався, а проте, воно перейшло телебачення не зцензурованим". („Тайм", сторінка 19.)

З наведеного бачимо, що навіть журнал „Тайм", в якого не має будь-яких симпатій до української визвольної проблеми, не міг промовчати московського шовінізму Ґорбачова. Обговорюючи появу на совєтському горизонті особи Ґорбачова, американська преса вказує на його молодий вік, в порівнянні з віком кількох останніх совєтських диктаторів.

Преса припускає, що Ґорбачов може залишитися при владі ще якісь роки після 2000 року, і тому преса вже тепер хоче якнайбільше довідатися про нього, щоб американські дипломати знали з ким мають до діла.

Нам — українцям — також треба знати про нього хоч стільки, скільки знає про нього Захід. Його „помилкове" трактування столиці України, в часі його відвідин, як „Росії", не ворожить для нас нічого доброго, а навпаки, воно каже нам, що Ґорбачов не є меншим російським шовіністом чим його попередники.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про „зірку", що не згасає

Є різного роду „слави": політична, мистецька, письменника, театральна, спортова, фільмова.

Ця остання легко захоплює маси і має свою окрему вимову та, либонь, чи не найбільше популярна.

Одначе одні фільмові зірки гаснуть і про них скоро світ забуває, а є інші, слава яких залишається прямо безсмертна і невідомо, яка цього причина. Бо одні з них здобувають цю славу зовсім не із-за доброї гри чи краси, як ось, наприклад, Елвіс Преслі чи Мерилин Монро, а інші справді собі на це заслужили виїмковим акторським хистом.

Є однак ще третя окрема категорія і до неї належить незабутня зірка Ґрета Ґарбо. Її таємничість, постійний страх перед людьми і світом, її холодна, неприступна краса зробили її славною на цілий світ.

Хто із нашого покоління „шестидесятників" не знав Ґрети Ґарбо? Але знають про неї і молодші, які хіба час від часу на телевізійному екрані оглядають її давні фільми і з легким усміхом принимають „Мату Гарі" чи „Ніночку" у її виконанні. Навіть і ці наймолодші любителі фільму знають, хто така Ґрета Ґарбо, а принаймні це ім'я не є їм чуже.

І подумати лише, що останній її фільм мав прем'єру у 1941 році! Отже вже 45 років „божеська" (як її постійно називали), Ґрета Ґарбо живе в повній ізоляції від світу, то в Ню Йорку, то в Швайцарії чи Парижі. 17-го вересня 1985 року сповнилося славній зірці 80 років життя і з цього приводу цілу европейська преса повна знімок, статтей і міркувань на її тему. Появилися також окремі книжки про неї та альбоми із найкращими її знімками і коли оглядаєте їх можна знову подивляти цю холодну і притаманну їй красу.

Тепер, після 45 років засекречення журналісти аналізують або стараються проаналізувати причину цієї її нехіті до людей, — але далі не знаходять її дійсної причини.

Відомо, що Ґрета Ґарбо ніколи не мала родини, не одружилася, хоча мала сотки „адораторів", відомо, що навіть атмосфера Голливуду не змінила її способу життя і відомо, що вона з власної непримушеної ніким волі перервала нагло свою кар'єру і відійшла у тінь в часі, коли більшість акторів доходить щойно до вершка слави.

Але в теперішних біографіях і статтях починають „відзолочувати" таємничу зірку. Пишучи про те, що вона не була доброю акторкою, що була зовсім без життя і темпераменту, що мала голос, який зовсім не надавався до звукового фільму.

А все ж у її 80-річчя вона знову заповняє сторінки книжок і преси, так як перед 45-ма роками і стає темою розмов, писань, а навіть фільмів. Ті, хто її знав, діляться споминами, враженнями зі скупих зустрічів, але завжди з якоюсь дивною пошаною і подивом, немов би не хотіли розвіяти того німбу, що досі її оточує.

О—КА

Кость Церкевич

30-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ ЖУРНАЛУ „ЖИТТЯ І ШКОЛА"

Тридцять років тому на одному із засідань Об'єднання Українських Педагогів Канади, голова товариства д-р Василь Луців запропонував, а заряд однозгідно погодився, щоб видати педагогічно-виховний журнал „Учительське Слово". На цьому засіданні доручено д-рові В. Луцеву підібрати редакційний склад майбутнього журналу, а його самого обрано головним редактором „Учительського Слова", яке мало обслуговувати потреби педагогів, виховників і батьків в Канаді, ЗСА, а теж у діяспорі.

Завданням журналу було перш усього навчати українознавства і виховувати молодь в національно-релігійному дусі. Крім цього служити методично-дидактичними і практичними порадами вчителям, як теж допомагати батьківським комітетам при заснованні і веденні українознавчих шкіл при наших церквах і організаціях. Це було в дану пору, при великому напливі повоєнної еміграції, надзвичайно важливе, бо умовини рідного шкільництва були більше скомпліковані, як на рідних землях.

Редаґування цього журналу теж зазнало ряд змін протягом останнього 30-ліття, включно зі зміною назви. Ці зміни були обумовлені станом існуючого в кожній країні шкільництва і різними вимогами, які ставлено до українського учительства. Все це довелося редакції брати під увагу і, згідно з потребами нашого шкільництва, проводити відповідні зміни. Після кількох літ існування „Учительське Слово" змінило свою назву на „Рідна Школа", одначе й ця назва довго не потривала і її змінено на теперішню назву „Життя і Школа"; орган українського вчительства і батьків.

Якщо йдеться про тематику, порушувану в журналі „Життя і Школа", то вона доволі обширна. Згадаємо відділ п.н. „Батьки і діти", де мова про національні і релігійні виховні справи. „Методика і шкільна практика допомагають нашим педагогам. „Незабутні сторінки нашої історії" подають цікавий і актуальний матеріял із нашої історії. „Слово педагога" дає поради не тільки вчителям, але й батькам. „Визначні ювілеї і річниці" теж доповняють знання нашого минулого. Крім цього є низка інших відділів, як от, мовознавство, література, бібліографія тощо.

Редактор, видавець і друкар, д-р В. Луців протягом 30-річчя приєднав до співпраці низку наших визначних педагогів, виховників і батьків. На жаль, в останніх часах тих співпрацівників чим раз менше і доводиться писати редакторові самому, вживаючи низки псевдонімів, або заповняти сторінки журналу цінними передруками. На жаль, не зважаючи на своє 30-річчя, єдиний незалежний, педагогічно-виховний журнал у діяспорі не знайшов належної підтримки в організаторів рідного шкільництва і педагогів та виховників. Не підтримали журналу й наші організації молоді. Мовчать і більшість організацій як церковних, так і світських. Досі на ювілейний фонд вплатили по 100 дол. — Український Братський Союз, „Провидіня", Українська-Католицька Митрополія у Вінніпезі, від жіноцтва і останньо Український Народний Союз. А де інші? — Невже ж збереження нашої молоді від асиміляції не заслуговує на підтримку? Невже ж мало цього, що д-р В. Луців з родиною роками виконує всю працю при виданні журналу тай ще рік-у-рік докладає біля 2,000 долярів?... Гадаємо, що допомогти фінансово і зберегти журнал від упадку — справа загальна. Рівнож треба збільшити кількість передплатників — невже ж 5 дол. річно за п'ять сорокасторінкових чисел журналу багато?... Беручи під увагу, що д-р В. Луців своїми коштами і працею передрукував чи видрукував біля п'ятдесяти книжок, що здебільшого були знищені Москвою разом із авторами. Саме тому, беручи працю д-ра Луцева під увагу — наша спільна підтримка для журналу „Життя і Школа" — необхідна.

Варто теж відмітити, що в січні ц.р. д-р В. Луців закінчив 65 літ і за рік іде на емеритуру. Маючи тоді більше часу, він зможе знову розбудувати журнал, але не маючи фінансових засобів, без підтримки фінансової нашим громадянством, доведеться журнал припинити. Гадаю, що ми боремося гідно за українську справу, якщо нам лежить на серці доля нашої молоді і нашої майбутности, ми — члени українських громад у ЗСА і Канаді не повинні допустити до упадку цього єдиного педагогічно-виховного журналу в діяспорі.

Говорячи про видавничу працю д-ра В. Луцева, треба сказати, що він ряд літ був головою Об'єднання Українських Педагогів Канади, активно працював у всіх організаціях молоді, даючи ряд доповідей, редагуючи юнацькі журнали, працюючи в рідних шко-

(Закінчення на стор. 4)

Ярина Зоряна

Палкий привіт „Чайці" та „Веселці"

На хвилях вітру, з далеких світів
Із континенту диво-Австралії,
Привезла „Чайка" надхненний нам спів —
Радощі з сумом, гордощі й жалі.

Пташиним летом з кенґурських полян
„Чайка" сюди прибула сизопера,
Створила в душах молитовний храм
І в радість серця слухачів оповила.

Співала „Чайка" — і співу луна
Ширилася в залі, мов в пісні походу,
Й „Веселку" барвисту для нас привезла,
Цю молодь завзяту — надію народу.

Юна „Веселко", танечний твій світ,
Завжди чарує — кожне людське око.
Народу твого надійний ти цвіт,
Неси ж прапор рідний — гордо і високо!

Іван Базарко

Д-Р В. ДУШНИК З ПЕРСПЕКТИВИ ДОВГИХ ЛІТ СПІВПРАЦІ

II.

Після динамічного десятиліття 1930-40, багатого в дуже активне українське життя в Америці приходить Друга світова війна, започаткована 1-го вересня 1939 року вмаршом німецьких військ до Польщі. Війна — до якої приступила також Америка в 1942 році — припинила діяльність українських організацій в Америці. Між ними і ОДВУ.

Д-р В. Душник в роках 1942-45 служив в американській армії беручи участь в боях на філіппінських островах, в Окінаві і Японії. При закінченні війни він був перекладачем в штабі ґенерала Даґлес МекАртура в Манілі й Токіо з совєтськими адміралами — між ними адміралом Дерев'янком, який розмовляв по-українськи.

Коли ж війна закінчилася в Европі і Азії виринула проблема сотень тисяч втікачів, які не хотіли вертати до СССР. Повстають різні гуманітарні організації, які приходять їм з допомогою — Душник включився в працю NCWC (Крайової Католицької Харитативної Служби) і працює в ній у роках 1948-1957. Допомагає приїжджим переміщеним особам в отриманні праці в Америці. Співпрацює в Бюлетені цієї ж організації. Рівночасно присвячується редакторській праці, стаючи членом редакційної колеґії „Свободи" та головним редактором „Українського Бюлетеню".

У 1957 році д-р В. Душник включається всеціло в діяльність Українського Конґресового Комітету Америки (УККА).

Цю працю можна поділити на такі справи: 1 праця в канцелярії УККА, 2 редакторська праця, 3 поїздки.

Якщо йдеться про щоденну працю в канцелярії УККА то завданням д-ра Душника було:

1. Ширити інформацію про Україну і українських поселенців в Америці в пресі, радіо та на конференціях. Він є автором меморіялів, памфлетів, інформаційних брошур, летючок та проєктів промов для американських промовців в Конґресі чи на різних імпрезах.

2. Інтервеніювати в державних департаментах та в Конґресі в часі Конференцій, та складати свідчення в різних комісіях Конґресу.

3. Висилати петиції до ОН, головно Комісії Прав Людини, та інших міжнародних установ як, наприклад, „Амнесті Інтернешенел", „Міжнародного Червоного Хреста", брати участь в пресових Конференціях ОН, та в його комісіях.

4. Слідкувати за американською пресою і спростовувати неправдиві інформації про Україну.

Покійний виготовив цілосторінкові оголошення в обороні українських політичних в'язнів в СССР; які були поміщені два рази в „Ню Йорк Таймсі" і раз у „Вашінґтон Пост".

Його завдання було втримувати зв'язки з еміграційними національними групами Східньої Европи.

5. Щорічне проголошування дня Української Незалежности в січні в Капітолі — вимагало підготовлення матеріялів для промов сенаторів і конґресменів, що їх виголошували на нарадах Конґресу.

Пізніше УККА видавав своїм коштом відбитки з Конґресових Рекордів. Для прикладу згадаємо, що в роках 1963-64, 65 і 1966 видано окремі брошури-відбитки, які обіймали промови 82 конґресменів, та 18 сенаторів. У 1964 році вийшла окрема книжка на 150 сторінок друку п.з. „Статуя Т. Шевченка в столиці Держави". На зміст книжки крім короткої історії боротьби за побудову Пам'ятника Шевченкові у Вашінґтоні складалися промови сенаторів, і Конґресменів виголошені в цій справі в обох палатах Конґресу.

6. Такі ж приготування треба було зробити рік у рік в місяці липні для відзначення Тижня Поневолених Націй. В 1959 році Конґрес ЗСА, за стараннями проф. Л. Добрянського, установив закон в тій справі, на підставі якого кожночасний президент ЗСА в липні проголошує відзначення тижня.

7. Додаткової праці вимагає від 1960 року підготова всенаціонального торжества з нагоди відкриття пам'ятника Т. Шевченка у Вашінґтоні. Був автором окремої книжки „Т. Шевченко у Вашінґтоні".

8. Виготування тисяч брошур, закликів, памфлетів — спеціяльно в обороні політичних в'язнів в Україні в роках 1969-1979, які роздано на громадських зібраннях в ЗСА.

9. Вибори президентів ЗСА вимагали його особливої уваги. Обидві партії: Республіканська і Демократична перед виборами відбували конвенції. Українські делеґації, в яких брав участь В. Душник, мали за завдання перевести в резолюціях позитивне ставлення до визвольних змагань України.

10. Співпраця з українськими дисидентами, які прибули до ЗСА в останніх роках і до яких ми поставилися зі щирим серцем і для яких в УККА організував окремі поїздки по українських громадах в Америці і Канаді, та для української молоді в американських університетах д-ра Штерна. Не приписуючи собі в жадному разі будь-яких заслуг, чи будь якого впливу на все, що діється в Україні, УККА робив цій справі все те, що було в його статутових прероґативах, та на що позволяли американські закони, як теж довголітня практика українських поселенців в Америці.

У щоденній праці він часто стояв перед дилемою великих і малих проблем і не раз треба було перебрати на свої плечі весь тягар т.зв. чорної роботи без якої, одначе неможливим було б втримати організаційну тяглість. Щоб згадати підготову до Конґресів УККА, коли в канцелярії накопичувалося багато додаткової праці яку в Канцелярії УККА виконувалося без винагороди. Для прикладу згадаю також наші спільні поїздки до Торонто, в жовтні і листопаді 1983 року напередодні IV Конґресу СКВУ. Тодіж на так званих робочих засіданнях компромісового полагоджено багато спірних справ, що дало можливість відбути у запланований час IV СКВУ від 30-го листопада до 4-го грудня 1983 року.

У підготовчому Комітеті IV СКВУ був покійний пресовим референтом, а від осені 1980 року — редактором

(Закінчення на стор. 4)

Караються, мучаться, але не каються

„Якщо я був би останнім українцем на світі, я і тоді боровся б за Україну".

Л. Лук'яненко

Совєтська дійсність і позиція Ю. Бадзя

Юрій Бадзьо народився 25-го квітня 1936 року в селі Копинівцях Мукачівського району Закарпатської області. Має матір (батько помер у 1958 році), восьмеро братів і сестер, з них один брат — шахтар у Донбасі, решта живуть на Закарпатті. У Києві дружина, донька і син.

Юрій Бадзьо

У 1953 році закінчив школу з золотою медаллю і вступив до Ужгородського університету на українське відділення філологічного факультету. З перших курсів виявив наукові зацікавлення; нахил до теоретичних проблем. Його курсова робота „Іван Франко — літературний критик Лесі Українки" була висунута на міжобласний конкурс студентських наукових праць, відзначена як краща за „дослідницький характер", „схильність до самостійних наукових висновків". На четвертому курсі Юрій Бадзьо — голова Наукового Студентського Товариства філологічного факультету університету. Цей час (1956-1957рр.) — час після 20-го з'їзду КПСС, час активізації прогресивних суспільних сил. У таких умовах інтенсивно формується громадська свідомість Юрія Бадзя, її діяльне гуманістичне спрямування. У його записниках тих років поряд із міркуваннями на естетичні теми щораз більше місця посідає прагнення самостійно осмислити суспільні проблеми, віднайти корінь явищ. „Культ особи Сталіна — чи не має це відношення до нашої системи в цілому? Треба подумати", - записує він 1956 року. Через деякий час: „Корінь культу особи у фетишизації соціялістичної деспотії, обожествленні партії". Не проходить повз його увагу і порушення національної рівноправности. Він ділиться своїми міркуваннями у листуванні з членами Наукових Студентських Товариств інших університетів і одразу потрапляє в поле зору Ужгородського КҐБ. Але тоді це ще не завадило йому успішно, з відзнакою закінчити університет.

1958-1961 рр. Юрій Бадзьо — учитель, згодом директор сільських шкіл Мукачівщини. Його обирають членом Мукачівського райкому комсомолу, запрошують працювати до Ужгородського обкому комсомолу. Відкривається можливість легкої кар'єри партійно- комсомольського чиновника. Але Юрій Бадзьо твердо знає, чого він хоче і що має робити в житті: „Життя для мене немислиме поза творчістю". 1961 року він вступає до аспірантури відділу теорії Інституту літератури АН УССР, працює над дисертаційною темою „Критерії правди в оцінці літературно-художнього твору". Уже з цієї теми видно суспільне спрямування наукових зацікавлень Ю. Бадзя. Наукова творчість для нього — це передусім реалізація себе як громадянина із загостреним почуттям обов'язку перед батьківщиною, перед рідною культурою зокрема. Його болить принизливе становище української культури, її провінційність, псевдозмістовність, він прагне теоретично осмислити суспільно-художні вади української літератури, підняти естетичний рівень української літературної критики. Це засвідчують уже перші його статті: „Дійсність і позиція письменника" („Дніпро, 1963, ч.9), „Життя і художня правда" („Радянське літературознавство", 1964, ч. 6), (тут ще є обов'язкові фрази про комуністичну партійність, без яких стаття просто не була б надрукована, але разом з тим молодий науковець не боїться іти „не в ногу" з критикою, яка підняла на щит „Правду і кривду" М. Стельмаха за „громадську сміливість", він викриває ілюзорність цієї „сміливости", оминання письменником справжнього змісту суспільних проблем), „Земля і любов" („Дніпро", 1966, ч. 4), рецензія на книжку В. Іванисенка „Народження стилю" („Українська мова і література в школі", 1965, ч.9).

Не цурається Ю. Бадзьо безпосереднього громадянського чину. З перших днів заснування клюбу творчої молоді (КТМ) у м. Києві він член ради клюбу, активний учасник творчих вечорів, дискусій. У березні 1965 року комітет комсомолу одного з Київських заводів запрошує Бадзя виступити із вступним словом на вечорі пам'яті Шевченка. Але в останній момент, коли всі зібралися, за розпорядженням РК комсомолу вечір забороняють, у клюбі заводу влаштовують танці. Мовляв, ювілей поета 1964 року уже „гідно відзначили", шану перед світом засвідчили, тепер увага до Шевченкового слова, м'яко кажучи, не бажана.

Наступного дня директор Інституту літератури і керівник дисертаційної роботи Ю. Бадзя М.З. Шамота мав з ним таку розмову: „Від чийого імені ви збиралися виступати на тому вечорі?"

— „Від свого" — „Ви не маєте свого імені! Ви працівник Інституту і маєте все робити за дозволом дирекції і партбюро Інституту" — „Відколи я народився, я маю своє ім'я і все робитиму в житті від свого імені". На той час Юрій Бадзьо уже закінчив аспірантуру, завершив дисертацію і працював молодшим науковим співробітником відділу теорії інституту. За кілька днів на цю посаду оголошують конкурс, партбюро інституту зобов'язує комуністів голосувати проти кандидатури Бадзя, а так як усі (чи майже всі) члени Вченої ради — комуністи, то 20-го квітня 1965 року Юрій Бадзьо опиняється без роботи. 4-го вересня він бере участь у політичному протесті проти арештів української інтеліґенції в кінотеатрі „Україна" перед переглядом фільму „Тіні забутих предків", після чого парторганізація інституту літератури, де він, покищо безробітний, стоїть на партійному обліку, порушує його партійну справу. Наприкінці 1966 року ця справа, пройшовши численні інстанції, закінчується виключенням його з партії. Негайно звільняють з видавництва „Молодь", де на той час він працював редактором першої книжки. Після цього понад три роки його ім'я не з'являється в пресі. Вдається надрукувати лише одну статтю під псевдонімом: Ю. Копинівський „Важкий шлях до повноліття" — „Дніпро", 1968 ч. 2. Працює на епізодичних, далеких від української культури, роботах: редактором видавництва „Реклама", журналу для сліпих, інституту загальної і комунальної гігієни. Перекладає з німецької, але тільки 1970 року вдається надрукувати у видавництві „Веселка" повість Ірмгард Койн „Дівчинка, з якою не дозволяли товаришувати", а в 1971 році журнал „Дніпро", ч. 1 друкує його переклад двох новель В. Борхерта, але без прізвища перекладача. 1969 року журнал „Вітчизна", ч. 7, друкує рецензію Юрія Бадзя на повість В. Коротича „Така зла пам'ять", „Фрагментарність і цілісність художньої картини", у журнальному варіянті: „Між фрагментами і цілісністю". В 1970 році у „Вітчизні" з'являються дві великі (хоча й переполовинені редакцією) статті Ю. Бадзя із задуманої ним серії статтей про молодих українських прозаїків і поетів: „Пора перших підсумків" — про творчість Є. Гуцала і „На перехресті шукань" (назва в журналі без погодження з автором — „Слабкість епічного мислення", ч. 6) — про творчість В. Шевчука. Ці статті викликають резонанс в українській літературній пресі, стають стимулом до жвавішої розмови про сучасну українську прозу. Журнал „Вітчизна" готує до друку третю статтю з цієї ж серії „Літературні декорації і живі парості таланту" — про творчість В. Дрозда. Але в 1971 році ситуація міняється. Усе, що Ю. Бадзьо здав до журналів „Вітчизна", „Жовтень", „Філософська думка", йому повертають. 1971 року Юрій Бадзьо пише листа про стан „Літературної України" як відбиття загального стану української культури, адресуючи його до президії з'їзду письменників, розсилає по обласних філіях письменницької організації. 1972 року, відразу після політичних арештів, починає працювати над дослідженням „Право жити".

18-го квітня 1972 р. на квартирі Ю. Бадзя проводять обшук у справі І. Дзюби: вилучають примірник згаданого вище листа до З'їзду письменників і кілька книжок М. Грушевського. Влітку 1973 року його звільняють з Інституту загальної і комунальної гігієни, а на початку 1974 року міліція порушує справу про „тунеядство" (дармоїдство), зобов'язавши Бадзя протягом двох тижнів влаштуватися на роботу.

У пошуках роботи Бадзьо натрапляє на багато вільних посад редакторів, коректорів. У нього беруть документи на посаду редактора у видавництві „Радянська школа", екскурсовода в музеї Лесі Українки. А через три дні стандартна відповідь: „Вибачте, місце вже зайняте", Він влаштовується вантажником художніх виставок Укрхудфонду, але на четвертий день звільняють звідти. Міліція викликає на засідання райвиконкому, де йому вручають повістку — чорноробом на цементний завод під Києвом з вимогою приступити до роботи протягом трьох днів. Юрій Бадзьо за ці дні знаходить роботу нічного розвантажувача хліба. Міліція погрожує за неявку на цементний завод арештом. Тоді Бадзьо пише листи до голови КҐБ Федорчука і секретаря ЦК КПУ Маланчука з вимогою відкрито висловлювати претензії до нього, а не прикриватися міліцією, дати йому можливість спокійно працювати на обраній самим важкій фізичній роботі. Його перестають чіпати, працював вантажником хліба до дня арешту. Від працівників бібліотек дізнався, що його ім'я занесено в чорні списки. Майже десять років його ім'я не згадується в пресі. За цей час звертався до письменників з листами, у яких порушував суспільні питання, писав про русифікацію українських шкіл міністру освіти УССР, брав участь в обговоренні нової конституції. Третього лютого 1979 року вилучають „Право жити". 23-го квітня цього ж року арештують.

21-го грудня 1979 року суд виніс стандартний вирок — 7 років таборів суворого режиму і 5 років заслання за „антирадянську агітацію і пропаґанду".

БЕЛЬГІЙСЬКИЙ І ГОЛЛЯНДСЬКИЙ уряди незадоволені, що президент З'єднаних Стейтів Америки Роналд Реґен не запросив їх на консультативну зустріч у справі його зустрічі з генеральним секратарем ЦК КПСС Міхаїлом Горбачовим в листопаді цього року в Женеві. Зустріч західніх представників в цій справі відбудеться 23-го і 24-го жовтня в Ню Йорку з нагоди приїзду до цього міста багатьох голів держав на святочну сесію Генеральної асамбле ОН і відзначення 40-річчя тієї міжнародної установи. Державний департамент у Вашінґтоні пояснив, що Президент ЗСА мав на увазі тільки представників шістьох індустріяльних держав, які відбувають свої наради кожного року, а не конференцію усіх членських держав Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО).

Наукове Товариство ім. Шевченка

з невимовним жалем повідомляє, що 27-го вересня ц. р. помер і 1-го жовтня ц. р. був похоронений

✝

бл. п. проф. д-р

БОГДАН ІВАН ЛОНЧИНА

дійсний член НТШ і голова Осередку НТШ в Дітройті, Миш.

•

ВП. Дружині, Дітям і всім Членам Родини — наше сердешне співчуття.

УПРАВА

В ДЕСЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Дорогої МАМИ й БАБУНІ

Катерини з Кохаликів Дякунчак

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в понеділок, 14-го жовтня ц. р., о год. 7:30 вечора
в церкві Покрова Пресвятої Богородиці в Бирлінґтоні, Онт., Канада.

Родину й Приятелів просять про молитви:

донька — НАТАЛІЯ ЛЕВИЦЬКА з чоловіом ВОЛОДИМИРОМ, з дітьми та внуком
син — ІГОР із дружиною ХРИСТЕЮ й дітьми

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що 1-го жовтня 1985 р. відійшов від нас у Вічність по важкій недузі на 82-му році життя

наш Найдорожчий ТАТО, БРАТ, ШВАҐЕР І КУЗЕН

бл. п. проф.

Йосафат Пачовський

ПАРАСТАС у четвер, 3-го жовтня 1985 р., о год. 7:30 веч. і ПАНАХИДА у п'ятницю, 4-го жовтня 1985 р., о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні Музика і Син, 2157 W. Chicago Avenue, Chicago, Ill.

ПОХОРОН у суботу, 5 жовтня 1985 р., о год. 7:30 ранку з катедри свв. Володимира й Ольги на український католицький цвинтар св. Миколая, Чикаґо, Ілл.

В глибокому смутку:

дочки — ХРИСТЯ і МАРТА з родинами
брат — РОМАН з родиною
сестри — СОФІЯ і ОЛЕНА
та брат — ЗЕНОВІЙ з родинами в Україні
та ближча і дальша Родина

Українське Патріярхальне Товариство в ЗСА

у глибокому смутку повідомляє Мирян та все Українське Громадянство, що в п'ятницю, 27-го вересня 1985 року, в Дітройті, відійшов у Вічність

✝

св. п. проф. д-р

БОГДАН І. ЛОНЧИНА

Народжений 2-го січня 1917 року у Львові.

Голова Українського Патріярхального Світового Об'єднання (УПСО); кол. довголітній голова Крайової Управи Українського Патріярхального Товариства в ЗСА; професор університету, декан філософічного факультету УКУ в Римі, дійсний член НТШ; журналіст-науковець, редактор журналу „Дзвони" і „Дітройтських Новин"; автор численних публікацій релігійно-церковної тематики; визначний і провідний суспільно-громадський діяч.

ПОХОРОН — у вівторок, 1-го жовтня 1985 року, о год. 10-ій ранку, з церкви Непорочного Зачаття ПДМ в Гемтремку на цвинтар Воскресіння в Монт Клеменс, Миш.

•

Достойній Дружині Орисі та всій горем опечаленій Родині складаємо наше глибоке співчуття.

Крайова Управа УПТ-ва в ЗСА

Замість квітів на могилу, просимо складати датки на Патріярший Фонд або Т-во Св. Софія.

Українське Патріярхальне Світове Об'єднання

у глибокому смутку повідомляє Мирян та всю Українську Спільноту в усіх країнах поселення, що в п'ятницю, 27-го вересня 1985 р., в Дітройті, ЗСА, відійшов у Вічність

✝

св. п. проф. д-р

БОГДАН І. ЛОНЧИНА

Народжений 2-го січня 1917 року у Львові.

Голова Українського Патріярхального Світового Об'єднання (УПСО); кол. довголітній голова Крайової Управи Українського Патріярхального Товариства в ЗСА; професор університету, декан філософічного факультету УКУ в Римі, дійсний член НТШ; журналіст-науковець, редактор журналу „Дзвони" і „Дітройтських Новин"; автор багатьох публікацій релігійно-церковної тематики; визначний суспільно-громадський діяч.

ПОХОРОН — у вівторок, 1-го жовтня 1985 року, о год. 10-ій ранку, з церкви Непорочного Зачаття ПДМ в Гемтремку на цвинтар Воскресіння в Монт Клеменс, Миш.

•

Достойній Дружині Орисі та всій горем опечаленій родині складаємо наше глибоке співчуття.

Члени Президії і Головної Ради Українського Патріярхального Світового Об'єднання

Замість квітів на могилу, просимо складати датки на Патріярший Фонд або Т-во Св. Софія.

У Чикаґо...

(Закінчення зі стор. 1)

точку в програмі вечора зайняло вручення нагород Наукового Конкурсу УІТ, уфундованих Українським Літературним Фондом ім. Франка.

Першу нагороду отримав д-р Тома Приймак за англомовну монографію присвячену політичній діяльності М. Грушевського, другу проф. Теодор Мацьків за студію про гетьмана Мазепу в англійських джерелах і літературі (ця праця появилася в 1983 році). Д-р Л. Винар зложив на руки мґра А. Антоновича щиру подяку фондові за підтримку праці УІТ, і рівночасно проголосив 3-ій Науковий конкурс УІТ, який також уфундував Український Літературний Фонд ім. Франка в Чикаґо. Мґр А. Антонович підкреслив велике значення науково-видавничої праці УІТ.

Опісля відбулася перекуска і дискусія на тему завдань УІТ і взагалі українських наукових установ. Участь в дискусії брали проф. Л. Винар, проф. Д. Штогрин, проф. Богдан Рубчак, проф. Василь Маркусь і інші учасники зустрічі. Треба також згадати, що мґр Приймак, представник „Українського Історика" в Чикаґо, влаштував виставку видань УІТ, що також причинилося до успіху імпрези. Деякі установи і учасники зустрічі зложили добровільні датки на Видавничий фонд УІТ.

В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ у своєму домі помер на 60-му році життя кіноартист Рак Гадсон. На протязі останнього року він хворів на недугу АІДС. За кілька днів до смерти Р. Гадсон став одним з засновників фонду, за гроші якого будуть провадитися наукові дослідження, спрямовані на боротьбу з недугою АІДС.

Д-р В. Душник...

(Закінчення зі стор. 2)

англомовного місячника СКВУ „Юкрейніян Нюзлеттер" („Українського Вісника").

2. Редакторська праця

Політичний журналіст, аналітик — довгорічний співробітник „Свободи" і її англомовного тижневика. Англомовний редактор видань УККА — від 1948-70 років „Українського Бюлетеню", а від 1957 року „Українського Квартальника" та многих звернень, петицій та памфлетів, згадати б „30 ліття УККА" та „Факти про Україну і її нарід". Видано 20,000 примірників.

Він, автор дуже актуальних по закінченню Другої світової війни публікацій „Смерть і руїна на Закерзонській лінії", „Мучеництво в Україні", „В шуканні за свободою" про втечу О. Косенка з совєтського посольства і дуже добре зредаґованої праці — „о. Агапій Гончаренко", — та ряд інших праць включно зі співредакторством з анломовною енциклопедією українознавства, що її видав Український Народний Союз. Зредаґував документарний збірник „Українці і жиди".

Від кількох років підготовляв до друку англомовну працю „Історія українців в Америці". Ця праця має охопити всі ділянки праці українського поселення в ЗСА в опрацюванні численних авторів.

3 Поїздки

Св.п. В. Душник брав участь в дуже багатьох крайових і міжнародних конференціях — використовуючи всі зустрічі для приєднування прихильників українській справі. Варто перерахувати його поїздки, щоб побачити, що ніхто з нас не може похвалитися таким подорожуванням.

1. В роках 1953-1956 він працював директором Американської католицької акції в Південній Америці з осідком в Ріо де Жанейро — Бразилія. Це була засекречена акція. Спровадження політичних втікачів, переважно з Азії до країн Південної Америки, (Арґентини, Бразилії, Перу — через це, що вони леґально не могли дістатися до ЗСА).

2. В роках 1962-65 був кореспондентом з рамени УККА на Вселенському Соборі у Ватикані. Свої спостереження враз з документацією подав в окремій книжці: „Українська Церква на Вселенському Соборі в роках 1962-1965".

3. В роках 1965 і 1966 відбув студійну подорож довкола світу із проєктом Фордгемського університету на федеральний кошт. У тих літах об'їхав країни Південної Америки, Північної Африки, Близького Сходу та Европи. Багато матеріялів з поїздки використав в „Українському Квартальнику" (зискання кореспондента Гаймана з Ізраїля).

4. Коли в 1967 році була створена Світова Антикомуністична Ліґа — скорочено ВАКЛ — брав участь у таких її конференціях: 1973 — в Лондоні, 1974 у Вашінґтоні, 1975 року в Ріо де Жанейро, 1979 року в Мехіко Ситі. УККА співпрацює з ВАКЛ.

У Конференціях ВАКЛ беруть участь сотні делеґатів з різних сторін світу.

У відношенні до СССР вважає, що розвал російської імперії, якою є СССР, на незалежні національні держави — було б закінченням деколонізаційного процесу в світі.

Від 1958 року він брав участь в Конференціях Колґейтського університету, що відбувалися декілька літ, і мали за ціль почути голоси визначних експертів у ділянці закордонної політики Америки. Ці форуми були місцем для інформації про Україну.

У 20-річчя проголошення Декляреції ОН про права людини — відбувся в Теграні в 1968 році Міжнародний Конґрес в обороні прав людини. В ньому брали участь — Митрополит Мстислав, о. д-р В. Кушнір, як президент СКВУ, д-р М. Сосновський (СКВУ), д-р Д. Квітковський і з рамени УККА — д-р В. Душник.

За свою видатну діяльність був нагороджений „Шевченківською Грамотою Волі" УККА.

Був членом: Наукового Товариства ім. Шевченка, Спілки Українських Журналістів в Америці, Фундації Українського Вільного Університету, та багатьох інших товариств.

Недавна смерть д-ра В. Душника, є для нас невіджалуваною втратою, та ударом для нашого громадського життя. Залишилася пустка, яку буде тяжко виповнити. Бо мало є між нами Душників, чесних, працьовитих, професійних, і простолінійних.

Нехай же він послужить для молодих поколінь за зразок і приклад.

Кінець

30-літній...

(Закінчення зі стор. 2)

лах, спільно з д-ром Ю. Русовим та д-ром Д. Донцовим зорганізували Український Відділ при Монтреальському університеті, де був теж викладачем. Будучи в Заряді парохії св. Михаїла на Ібервіл у Монтреалі він добився визнання викладів української мови у французьких школах. Він теж був скавтмайстер українських скавтів до приїзду в новий світ пластунів. Від Пласту дістав почесну грамоту. Довгі роки він працює професором в університетах Монтреалю, Оттави, Стемфорду, Пенсильванійського стейтового університету і Українського Вільного Університету. Він теж є дійсним членом Наукового Т-ва ім. Шевченка, УВАН, Білоруського Інституту Канади і ЗСА, як теж Польського Наукового Інституту в Ню Йорку. Двадцять окремих праць і біля 2,000 статтів говорять самі за себе. Останньо сенатор Павло Юзик запропонував, щоб за його працю для громади й науки надано йому Орден Канади. Цю пропозицію підтвердили листами до уряду наш Митрополит Максим Германюк, єпископи, визначні громадяни Канади. Приватна бібліотека українiстики д-ра В. Луцева нараховує сорок п'ять томів та ще 5,000 назв нових і старих часописів і журналів, сімнадцять тисяч цінних листів наших визначних діячів і великої збірки українського народного мистецтва. Всі ці скарби нашої культури д-р Луців записав у своєму тестаменті на таку установу, яка зобов'язується все те зберегти до часу аж ми виборемо самостійну і незалежну українську державу, якій все це неоцінене добро буде передане для побудови бібліотеки його імени в Україні.

У дану пору д-р В. Луців працює головою Слов'янської Бібліотечної Програми і професором Пенсильванського стейтового університету, викладаючи історію української культури та історію української еміґрації Північної Америки. Рівнож є професором в Українському Вільному Університеті в Мюнхені, де теж викладає історію України — княжу добу. Треба подивляти працьовитість і наснагу цієї людини. Моє знайомство з ним триває від осени 1956 року, коли то я видавав журнал „Іст Юропієн Проблемс", а він був нашим співпрацівником. Пам'ятаю, що ми тоді надрукували його статтю „Українці і польське повстання 1863 р.", яка друкувалася в кількох номерах журналу. Від того часу утримую з ним постійний зв'язок і стрічаємося чи то на зборах НТШ у Ню Йорку чи перегукуємося телефонічно.

Цією моєю статтею хотілось би відмітити його 65-ліття і підкреслити позитивні мотиви з його життя і праці для добра української справи. Своїми викладами і науковою та журналістичною працею він причинився до поширення національної свідомости і патріотизму там, де його найбільш треба, а саме серед нашої рідношкільної і університетської молоді, яка потапає в морі чужих нам ідей.

З нагоди його 65-ліття сподіваємося, що він далі, обдарований силою і здоров'ям, вестиме цю працю, що її він розпочав ще будучи юнаком, а за яку сидів по ворожих тюрмах і таборах та яку і далі провадить. Рівночасно вітаємо його вірну помічницю Міру Луців з Винницьких, по фаху теж педагога, його сина — громадського працівника рідношкільних справ КУК, і доню Ластівку, теж колишню пластунку і працівницю телевізійної станції Сі-Бі-Сі в Торонто. Щасти Боже, на все добре, довгого віку і журавлиного крику.

Адреса журналу: Zhyttia i Shkola, D-r Wasyl Luciw, 418 W. Nittany Ave., State College, Pa. 16801.